

ಶಾಲೆಯಲ್ಲೊಂದು ಹಲಿಡಿ ಪ್ರತಿರೂಪ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದ ಮೊದಲ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಶಾಸನ ಹಲಿಡಿ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ. ಹಾಸನದಲ್ಲಿನ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಉತ್ತರಕನ್ನಡದ ಯಲ್ಲಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಜ್ರಳ್ಳಿಯ ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ ಶಿಕ್ಷಕ ಚಿದಾನಂದ ಹಳ್ಳಿಯವರು ತಮ್ಮ ಸರ್ವೋದಯ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲಿಡಿ ಶಾಸನದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಗೋಡೆಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ದಪ್ಪನೆಯ ಥರ್ಮೋಕಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಲಿಡಿಯ ಶಾಸನದ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ, ಕಲ್ಲಿನ ಶಾಸನದ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹಳಗನ್ನಡ, ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಗಳನ್ನು ಹೋಲುವಂತಹ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿತ್ಯವೂ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪಠ್ಯ ಓದುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಈ ಶಾಸನದ ಚಿತ್ರಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒತ್ತುತ್ತವೆ. ಇತಿಹಾಸದ ಓದಿನ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಈ ಉಪಾಯವು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಿದೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

—ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಭಟ್ಟ ಕಣ್ಣಪಾಲ, ಯಲ್ಲಾಪುರ

ಹಸುರಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಪೋಣಿಸಿದ ಬೆಳ್ಳಂಟೆ

ಮಳೆಗಾಲದ ಜಲ ಸಿಂಚನಕೆ ಚೇತರಿಸಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಚಿಗುರುಗಳು ನಳನಳಿಸಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆಗ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಡುಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ರಸ್ತೆಯಂಚಿನಲ್ಲೂ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಬೆಳ್ಳಂಟೆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಕಣ್ಣುಂಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ರುಬಿಯೇಸಿಯ ಸಸ್ಯ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇದರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು 'ಮುಸ್ಸಂಡಾ' ಎಂದಾಗಿದೆ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣದ ಮೋಹಕ ಪಂಚದಳ ಪುಷ್ಪಗಳರಳಿ ಕಾಯಿ ಬಿಡುವ ಮೊದಲು ಹಸುರಲೆಗಳ ನಡುನಡುವೆ ಅಚ್ಚಬಿಳಿಯ ಹೇರಳ ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಬೊಳ್ಳೆ ಗಿಡ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸದ್ರಿ ವನಸ್ಪಿಯು ಪಶು ಆಹಾರವಾಗಿಯೂ, ಔಷಧಿಯವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಸ್ಯದಲೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಹಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಾಯಿಸಿ ಎಳೆ ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧರ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತ್ವಚೆಯ ಸ್ನಾಸ್ಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಬಲು ಹಿತಕಾರಿಯಂತೆ. ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಈ ಸಸ್ಯವರ್ಗ, ಹಸುರ ನಡುವೆ ಶ್ವೇತ ಫಲಕ ಪೋಣಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆ ಧರಿಸಿದ ಆಲಂಕಾರಿಕ ದಿರಿಸಿನಂತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ

—ರಮಣ್ ಶೆಟ್ಟಿ ರೆಂಜಾಳ್, ಮುಂಬೈ

ಬೀದಿ ಬದಿಯ ಅಮೃತ

ನೀವು ಮನೆಯ ಪಕ್ಕದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಗಿಡವನ್ನು, ಹಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿರಬಹುದು. ನೋಡೋಕೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಗಿಡದ ತುಂಬ ಜೋತು ಬಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣೋ ಈ ಹಣ್ಣಿನ ಹೆಸರು ಕೇಪ್‌ಗೂಸ್‌ಬೆರಿ. ಬೆರಿ ಹಣ್ಣಿನ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಇದನ್ನ 'ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣಿನ ಹಣ್ಣು' ಅಂತಲೇ ನಾವು ಕರೀತಿದ್ದಿದ್ದು. ಹಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿನ ಸಿಪ್ಪೆ ತಿಳಿಹಸುರು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣ್ಣು ಇನ್ನೂ ಬಲಿತಿಲ್ಲ ಎಂದರ್ಥ. ಬಲಿತಿರದ ಹಣ್ಣು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಹಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತೆ, ಕೊಂಚ ಹುಳಿಯೂ ಇರುತ್ತೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲಿತ ಹಣ್ಣಿನ ಸಿಪ್ಪೆಯೂ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿರುತ್ತೆ. ಅದರೊಳಗಿನ ಹಣ್ಣು ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಳದಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿರುತ್ತೆ. ಈಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಾವು ಸಣ್ಣವರಿದ್ದಾಗ ಈ ಹಣ್ಣೆಗಾಗಿ ರಸ್ತೆ ಬದಿಯೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿ. ಹಣ್ಣನ್ನು ಜಗಳವಾಡಿ ತಿಂತಿದ್ದಿ. ಇದ್ದ ಒಳಗೆಲ್ಲ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಬೀಜಗಳೇ ತುಂಬಿದ್ದು ತಿಂದಾಗ ಬಾಯಿ ತುಂಬೋ ಸಿಹಿಗೆ ಸಾಟಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ನಾವೂ ಇದನ್ನ ಮಿಸ್ ಮಾಡ್ತೀವಿ. ಬೆಂಗಳೂರೇಂಬ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಕಾಡಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಗಿಡ ಸಿಗೋದು ಚಾನ್ಸೆ ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಈ ಗಿಡವಿದೆ.

—ಭವಿತ್ ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ